


Μελέτη απορρόφησης αποφοίτων του Α.Π.Θ. στην αγορά εργασίας



Επιστημονικός Κλάδος: Καλών Τεχνών
Τμήματα Εικαστικών & Εφαρμοσμένων Τεχνών, Θεάτρου,
Μουσικών Σπουδών

Ιδρυματικά Υπεύθυνη Γραφείου Διασύνδεσης Α.Π.Θ.:

Νόρμα Βαβάτση - Χριστάκη, καθηγήτρια Ιατρικής Σχολής

Ερευνητής: Δρ. Χρήστος Ε. Γεωργίου

Εισαγωγή

1.1. Στόχος της έρευνας

Η έρευνα για την απορρόφηση των αποφοίτων του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης στην αγορά εργασίας διεξήχθη από το Γραφείο Διασύνδεσης του ΑΠΘ το ακαδημαϊκό έτος 2011-12, με την αμέριστη συμπαράσταση και υποστήριξη των Πρυτανικών Αρχών του Ιδρύματος. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε με βάση κοινή μεθοδολογία (δείγμα, ερωτηματολόγιο, εννοιολογικό πλαίσιο & οδηγός ερωτηματολογίου) που επεξεργάστηκε η Οριζόντια Δράση Υποστήριξης των Γραφείων Διασύνδεσης των Ελληνικών ΑΕΙ για όλα τα Πανεπιστήμια της χώρας (Καραμεσίνη, 2008). Η τελική διαμόρφωση της κοινής μεθοδολογίας έγινε κατόπιν συνεργασίας της Οριζόντιας Δράσης με τα Γραφεία Διασύνδεσης των Πανεπιστημίων.

Γενικός σκοπός της έρευνας ήταν η καταγραφή της κατάστασης και του είδους της απασχόλησης του συνόλου των αποφοίτων του Ιδρύματος καθώς και η διερεύνηση των τρόπων ένταξής τους στην απασχόληση. Ειδικότερα, στόχος της μελέτης ήταν να διερευνηθεί: α) ο βαθμός ένταξης των αποφοίτων στην απασχόληση, β) η ποιότητα της ένταξης, δηλαδή τα ποιοτικά χαρακτηριστικά της απασχόλησης όσων εργάζονται και γ) η διαδικασία μετάβασης από την εκπαίδευση στην απασχόληση.

1.2. Μεθοδολογία της έρευνας

Προκειμένου να διερευνηθούν τα παραπάνω ειδικά πεδία-αντικείμενα διερεύνησης της μελέτης, σχεδιάστηκε ένα 14σέλιδο ερωτηματολόγιο. Το ερωτηματολόγιο περιελάμβανε ερωτήσεις σχετικά με: α) τις σπουδές, β) την κατάσταση απασχόλησης των αποφοίτων σήμερα, γ) το ιστορικό απασχόλησης ή ανεργίας των αποφοίτων και δ) την επιθυμητή εργασία.

Για τη συλλογή των δεδομένων χρησιμοποιήθηκε η τηλεφωνική συνέντευξη από εκπαιδευμένους στο ερωτηματολόγιο συνεντευκτές. Η τηλεφωνική συνέντευξη προτιμήθηκε έναντι της ταχυδρομικής αποστολής του ερωτηματολογίου, καθώς το ποσοστό ανταπόκρισης του πληθυσμού θα ήταν με τον τρόπο αυτό μεγαλύτερο. Οι τηλεφωνικές συνεντεύξεις διεξήχθησαν από το Γραφείο Διασύνδεσης του ΑΠΘ και ολοκληρώθηκαν το διάστημα Ιανουάριος – Ιούνιος 2011.

Στη συνέχεια, τα συμπληρωμένα ερωτηματολόγια καταχωρήθηκαν σε ειδικό λογισμικό σε Η/Υ, προκειμένου να γίνει η στατιστική επεξεργασία των δεδομένων. Για την επεξεργασία των αποτελεσμάτων χρησιμοποιήθηκε το Στατιστικό Πακέτο για τις Κοινωνικές Επιστήμες (Statistical Package for Social Sciences, S.P.S.S.). Για την επεξεργασία των δεδομένων χρησιμοποιήθηκαν α) η περιγραφική στατιστική με σχετικές συχνότητες (ποσοστά) και β) ο έλεγχος του χ^2 προκειμένου να διαπιστωθεί η επίδραση των ανεξάρτητων μεταβλητών του φύλου και του επιστημονικού κλάδου στην κατάσταση απασχόλησης, καθώς και στη διαδικασία μετάβασης των αποφοίτων από τις σπουδές στην αγορά εργασίας.

1.3. Πληθυσμός και δείγμα της έρευνας

Ο πληθυσμός αναφοράς περιελάμβανε το σύνολο των αποφοίτων όλων των Τμημάτων/Σχολών του ΑΠΘ που είχαν απόφοιτους τα ημερολογιακά έτη 2005-06. Με τον τρόπο αυτό μελετήθηκε η ένταξη των «νέων πτυχιούχων» στην αγορά εργασίας, 5 ως 7 χρόνια μετά την αποφοίτηση. Το παραπάνω διάστημα θεωρήθηκε επαρκές για να διερευνηθεί η διαδικασία μετάβασης, αφού ένα μεγάλο

μέρος των αποφοίτων εκπληρώνει τη στρατιωτική του θητεία ή/και πραγματοποιεί μεταπτυχιακές σπουδές αμέσως μετά τη λήψη του πτυχίου.

Το δείγμα της έρευνας περιελάμβανε 2.772 αποφοίτους (63,2% γυναίκες και 36,8% άνδρες) των ετών 2005-06, από 39 Τμήματα/Σχολές του ΑΠΘ που συμμετείχαν στην έρευνα. Σύμφωνα με την κοινή μεθοδολογία της μελέτης, το μέγεθος του δείγματος ανά Τμήμα προέκυψε από τον στατιστικό τύπο: $n' = [SE(p)^2 * P * (1 - P)] / t^2$, με διάστημα εμπιστοσύνης 90%, $P = 30\%$ και διαστημική εκτίμηση $t = 7\%$. $P = 30\%$ σημαίνει ότι η πιθανότητα εμφάνισης ενός χαρακτηριστικού στον πληθυσμό δεν ξεπερνάει το 30% και του αντιθέτου του το 70%. Για καθένα τμήμα μελετήθηκε το σύνολο των αποφοίτων που συμμετείχε στην έρευνα.

2. Επιστημονικός κλάδος: Καλών Τεχνών

Στη συνέχεια, παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της μελέτης, που αφορούν αποκλειστικά την απορρόφηση των αποφοίτων των Τμημάτων Εικαστικών και Εφαρμοσμένων Τεχνών, Θεάτρου και Μουσικών Σπουδών του ΑΠΘ, το οποίο κατηγοριοποιήθηκε κάτω από τον επιστημονικό κλάδο Καλών Τεχνών.

2.1. Γενικά στοιχεία για το δείγμα

Το δείγμα της Σχολής Καλών Τεχνών ήταν 75 απόφοιτοι, 28 (37%) άνδρες και 47 γυναίκες (63%). Το 64,1% των ανδρών αποφοίτων είχε εκπληρώσει τη στρατιωτική του θητεία, ενώ ένα 16% του συνόλου των αποφοίτων (ανδρών και γυναικών) είχε παιδιά τη χρονική στιγμή της έρευνας. Το 33,9% του δείγματος των αποφοίτων αυτών προέρχονταν από τη Θεσσαλονίκη, ενώ το 66,1% από άλλες πόλεις της Ελλάδας. Γι' αυτό και το 64,4% νοίκιασε διαμέρισμα στη Θεσσαλονίκη κατά τη διάρκεια των σπουδών του (σε αντίθεση με το 35,6%).

Για το 38% των αποφοίτων της Σχολής Καλών Τεχνών, το οικογενειακό εισόδημα των γονέων τους φτάνει τις 20.000 ευρώ το χρόνο, για το 39,4% κυμαίνεται από 20.000 έως 30.000 ευρώ, ενώ για το 22,5% ξεπερνά τις 30.000 ευρώ το χρόνο. Επιπλέον, το 48,5% δήλωσε ότι οι γονείς τους αντιμετωπίζουν τις οικογενειακές-οικονομικές υποχρεώσεις τους δύσκολα έως πολύ δύσκολα.

Στον πίνακα που ακολουθεί (Πίνακας 1) απεικονίζεται το επίπεδο εκπαίδευσης των γονέων των αποφοίτων της Σχολής Καλών Τεχνών. Με βάση τις απαντήσεις τους, το μεγαλύτερο ποσοστό των γονέων (46%) είναι απόφοιτοι ΑΕΙ (35% περίπου), ενώ ακολουθούν οι απόφοιτοι μέσης εκπαίδευσης, ακολουθούν οι απόφοιτοι.

Πίνακας 1. Επίπεδο εκπαίδευσης γονέων

Μεταπτυχιακός τίτλος ή Διδακτορικό	2,9%
Πτυχίο Ανωτάτων Σχολών	34,8%
Πτυχίο Ανώτερης Τεχνολογικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης	21,7%
Απολυτήριο Μέσης Εκπαίδευσης	31,9%
Απολυτήριο 3-τάξιας Μέσης Εκπαίδευσης	4,3%
Απολυτήριο Δημοτικού	4,3%
Μερικές τάξεις Δημοτικού	2,9%

2.2. Στοιχεία για τις σπουδές

Στη συνέχεια και στον Πίνακα 2 απεικονίζονται δεδομένα από τις απαντήσεις των αποφοίτων της Σχολής Καλών Τεχνών σε ερωτήματα σχετικά με τις προπτυχιακές και μεταπτυχιακές τους σπουδές.

Φαίνεται ότι το σύνολο των αποφοίτων της Σχολής Καλών Τεχνών, είχε το συγκεκριμένο Τμήμα μεταξύ των πρώτων του επιλογών στις πανελλήνιες εξετάσεις και ενδιαφέρονταν σημαντικά για το επιστημονικό αντικείμενο των σπουδών του. Επίσης, το 80,0% των αποφοίτων δήλωσε ευχαριστημένο έως πολύ ευχαριστημένο από τις προπτυχιακές του σπουδές γενικότερα, δηλαδή από το πρόγραμμα σπουδών, τους διδάσκοντες, τις λειτουργικές υποδομές και τη διοικητική στήριξη της Σχολής, ανεξάρτητα από το προσωπικό ενδιαφέρον για το επιστημονικό αντικείμενο των σπουδών. Ένα αρκετά μεγάλο ποσοστό αποφοίτων είχε εμπειρία απασχόλησης (73,3%), κυρίως περιστασιακής (55,6%), κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών (εκτός της πρακτικής).

Πίνακας 2. Στοιχεία για τις σπουδές	Ποσοστό αποφοίτων
Το τμήμα που αποφοιτήσατε ήταν μεταξύ των πρώτων 5 επιλογών στις δηλώσεις προτίμησης των πανελλήνιων εξετάσεων	100,0%
Είχαν μεγάλο ενδιαφέρον για το επιστημονικό αντικείμενο των σπουδών	97,5%
Δήλωσαν ευχαριστημένοι έως πολύ ευχαριστημένοι από τις προπτυχιακές σπουδές	80,0%
Είχαν εμπειρία οποιασδήποτε εργασίας κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών (εκτός πρακτικής)	73,3%
Είχαν περιστασιακή απασχόληση κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών	55,6%
Παρακολουθούν ή έχουν ήδη ολοκληρώσει μεταπτυχιακές σπουδές	30%
Εργάζονταν κατά τη διάρκεια των μεταπτυχιακών σπουδών	71,4%
Είχαν συνεχή απασχόληση κατά τη διάρκεια των μεταπτ. σπουδών	28,9%
Είχαν πλήρη απασχόληση κατά τη διάρκεια των μεταπτ. σπουδών	40%
Είχαν απασχόληση σχετική με τις μεταπτυχιακές σπουδές	93,3%

Τη χρονική στιγμή της έρευνας, το 30% δήλωσε ότι είχε ήδη ολοκληρώσει ή πραγματοποιούσε μεταπτυχιακές σπουδές. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα, το 58,3% των αποφοίτων αποφάσισε να παρακολουθήσει μεταπτυχιακές σπουδές για επιστημονικούς λόγους, το 8,3% για να βρει ευκολότερα εργασία αντίστοιχη των σπουδών του, το 33,3% για να έχει μια καλύτερη επαγγελματική εξέλιξη. Υψηλό είναι επίσης το ποσοστό αποφοίτων που δήλωσαν ότι εργάζονταν κατά τη διάρκεια των μεταπτυχιακών τους σπουδών (71,4%), με τη μορφή της συνεχούς πλήρους απασχόλησης (40%). Τέλος, η απασχόληση αυτή φαίνεται ότι ήταν σχετική με τις μεταπτυχιακές σπουδές για το 93,3% των αποφοίτων της Σχολής Καλών Τεχνών που είχαν ολοκληρώσει ή πραγματοποιούσαν μεταπτυχιακές σπουδές.

2.3. Στοιχεία για την απασχόληση

Οι απόφοιτοι της Σχολής Καλών Τεχνών δήλωσαν απασχολούμενοι σε ποσοστό 96,8% και άνεργοι σε ποσοστό 3,2%. Το 77% έχει εμπειρία σημαντικής απασχόλησης, αλλά μόνο το 44% αναφέρει ότι η σημερινή εργασία του είναι σημαντική απασχόληση και το 30% δηλώνει ότι η σημερινή εργασία του είναι η πρώτη σημαντική του απασχόληση.

Στον Πίνακα 3 απεικονίζεται η μορφή της απασχόλησης, κατά τη διεξαγωγή της έρευνας, για το σύνολο των απασχολούμενων αποφοίτων. Φαίνεται ότι, οι περισσότεροι απόφοιτοι της Σχολής Καλών Τεχνών εργάζονται σήμερα ως μισθωτοί στον ιδιωτικό τομέα.

Πίνακας 3. Μορφή απασχόλησης	Ποσοστό αποφοίτων
Μισθωτοί στον ιδιωτικό τομέα	53,5%



Μισθωτοί στο δημόσιο τομέα	14,0%
Συμβασιούχοι έργου, απασχολούμενοι κυρίως σ' έναν εργοδότη (ιδιωτικός τομέας)	9,3%
Συμβασιούχοι έργου, απασχολούμενοι κυρίως σ' έναν εργοδότη (δημόσιος τομέας)	7,0%
Αυτοαπασχολούμενοι χωρίς προσωπικό	16,3%
Αυτοαπασχολούμενοι με προσωπικό	-
Βοηθοί στην οικογενειακή επιχείρηση	-

Στον Πίνακα 4 απεικονίζονται επιπλέον στοιχεία για την απασχόληση των αποφοίτων της Σχολής Καλών Τεχνών.

Πίνακας 4. Στοιχεία για την απασχόληση	Ποσοστό αποφοίτων
Δήλωσαν ευχαριστημένοι έως πολύ ευχαριστημένοι από τη σημερινή τους απασχόληση	75,0%
Ο τόπος της σημερινής απασχόλησης είναι ο ίδιος με τον τόπο κατοικίας των γονέων	58,9%
Η σημερινή απασχόληση βρίσκεται στην πόλη των σπουδών	45,0%
Η σημερινή απασχόληση είναι η πρώτη απασχόληση	12,4%
Η σημερινή απασχόληση είναι η δεύτερη απασχόληση	36,5%

Φαίνεται ότι, σε ποσοστό 75%, οι απόφοιτοι δήλωσαν ευχαριστημένοι από τη σημερινή τους απασχόληση, η οποία ωστόσο, δεν βρίσκεται στη Θεσσαλονίκη για το 55% των αποφοίτων της Σχολής Καλών Τεχνών του ΑΠΘ. Η σημερινή απασχόληση είναι η πρώτη απασχόληση για το 12,4% των αποφοίτων της Σχολής (των ετών 2005-06) και η δεύτερη απασχόληση για 36,5%.

2.4. Στοιχεία για τους μισθωτούς και τους συμβασιούχους έργου

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται δεδομένα που αφορούν τις κατηγορίες των μισθωτών στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα, καθώς και τις κατηγορίες των συμβασιούχων έργου που απασχολούνται κυρίως σ' έναν εργοδότη, τόσο του ιδιωτικού όσο και του δημοσίου τομέα. Στον πίνακα που ακολουθεί (Πίνακας 6) απεικονίζεται ο τρόπος με τον οποίο οι συγκεκριμένες κατηγορίες αποφοίτων της Σχολής Καλών Τεχνών βρήκαν την απασχόλησή τους. Στο συγκεκριμένο ερώτημα, οι απόφοιτοι μπορούσαν να επιλέξουν μέχρι τρεις απαντήσεις. Προκύπτει ότι οι περισσότεροι απόφοιτοι βρήκαν τη σημερινή τους απασχόληση από προηγούμενους εργοδότες ή συναδέλφους, ενώ ένα σημαντικό ποσοστό (29,6%) από συστάσεις καθηγητών. Σε μικρότερα ποσοστά, οι απόφοιτοι δήλωσαν ότι βρήκαν εργασία από αγγελίες στον τύπο, μέσω διαγωνισμών και σε πολύ περιορισμένο βαθμό από οικογενειακές γνωριμίες.

Πίνακας 6. Τρόπος εύρεσης εργασίας	Ποσοστό αποφοίτων
Οικογενειακές γνωριμίες/ φίλοι	1,9%

Προηγούμενοι εργοδότες ή συνάδελφοι	38,9%
Συστάσεις καθηγητών	29,6%
Διαγωνισμός	11,1%
Αγγελίες από τον τύπο, διαδίκτυο	16,7%
ΟΑΕΔ	1,9%
Γραφείο Διασύνδεσης	0,0%
Επετηρίδα	0,0%
Άλλο	0,0%

Στον Πίνακα 7 παρουσιάζεται το είδος αυτής της απασχόλησης. Πράγματι, οι περισσότεροι απόφοιτοι της Σχολής (82,4%) απασχολούνται σε προσωρινές θέσεις εργασίας, κυρίως ως συμβασιούχοι αορίστου χρόνου (64,7%).

Πίνακας 7. Είδος απασχόλησης	Ποσοστό αποφοίτων
Σταθερή – σύμβαση αορίστου χρόνου	-
Σταθερή – δημόσιος υπάλληλος	17,6%
Προσωρινή – σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου	64,7%
Προσωρινή – σύμβαση έργου	17,6%

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας, η σημερινή απασχόληση είναι πλήρης για το σύνολο των αποφοίτων της Σχολής Καλών Τεχνών που εργάζονται ως μισθωτοί και ως συμβασιούχοι έργου. Επιπλέον, το 45,5% των αποφοίτων αυτών δήλωσε ότι εργάζεται σε επιχείρηση ή φορέα που απασχολεί από 1-9 άτομα, το 32,0% ότι εργάζεται σε επιχείρηση ή φορέα που απασχολεί από 10-49 άτομα, ενώ το 22,5% ότι εργάζεται σε επιχείρηση ή φορέα που απασχολεί πάνω από 50 άτομα ως μισθωτό προσωπικό. Παρά το γεγονός ότι το 78,8% αυτών των αποφοίτων της Σχολής πιστεύει ότι υπάρχουν θετικές προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης στη σημερινή του απασχόληση, ένα 45,5% αισθάνεται ότι κινδυνεύει να χάσει την απασχόλησή του στο άμεσο μέλλον.

Στον πίνακα που ακολουθεί (Πίνακας 8) απεικονίζονται οι καθαρές μηνιαίες αποδοχές των μισθωτών και των συμβασιούχων έργου, αποφοίτων της Σχολής Καλών Τεχνών. Όπως φαίνεται στον Πίνακα, το 21,0% δήλωσε καθαρές μηνιαίες αποδοχές έως 700 ευρώ, το 42,2% από 701-1100 ευρώ, ενώ το 36,9% δήλωσε καθαρές αποδοχές πάνω από 1100 ευρώ το μήνα.

Πίνακας 8. Καθαρές μηνιαίες αποδοχές	Ποσοστό αποφοίτων
Έως 500 ευρώ	12,10%
501 έως 700 ευρώ	25,00%
701 έως 900 ευρώ	25,00%
901 έως 1100 ευρώ	11,10%

1101 έως 1300 ευρώ	11,10%
1301 ευρώ και πάνω	15,80%

2.5. Στοιχεία για την επιθυμητή εργασία

Το 16,7% των αποφοίτων της Σχολής Καλών Τεχνών δήλωσε ότι θα επιθυμούσε να εργάζεται στο δημόσιο τομέα, το 20% ότι θα ήθελε να έχει τη δική του επιχείρηση και το 63% δήλωσε ότι θα ήθελε να εργάζεται στον ιδιωτικό τομέα. Στον Πίνακα 11 απεικονίζονται τα κριτήρια με τα οποία οι απόφοιτοι της Σχολής επέλεξαν την επιθυμητή εργασία. Οι ερωτηθέντες μπορούσαν να επιλέξουν έως δύο απαντήσεις. Σύμφωνα με τις απαντήσεις τους, σημαντικότερο κριτήριο για τους περισσότερους θεωρείται η συμβατότητα της εργασίας με τις υποχρεώσεις της οικογένειας, ενώ ακολουθεί ασφάλεια που παρέχει μια θέση εργασίας και, με μικρότερα ποσοστά αποφοίτων, οι καλές αμοιβές, οι προοπτικές εξέλιξης και η αυτονομία.

Πίνακας 11. Κριτήρια επιθυμητής εργασίας	Ποσοστό αποφοίτων
Ασφάλεια	40,0%
Καλές αμοιβές	20,0%
Συμβατό με την οικογένεια	68,0%
Αυτονομία	12,0%
Προοπτικές εξέλιξης	12%
Άλλο	40,0%

Τέλος, εξαιρουμένων των αποφοίτων της Σχολής Καλών Τεχνών που είχαν ήδη δημιουργήσει τη δική τους επιχείρηση, μόνον το 27,3% των αποφοίτων του εν λόγω Τμήματος δήλωσε ότι έχει σκεφθεί ήδη την ίδρυση μιας ατομικής επιχείρησης. Οι λόγοι για τους οποίους το παραπάνω ποσοστό αποφοίτων δεν έχει ξεκινήσει ακόμη την ίδρυση της ατομικής επιχείρησης, είναι το απαραίτητο κεφάλαιο (84,5%), η απαιτούμενη ωριμότητα (61,8%) και τέλος, η καλύτερη επαγγελματική πείρα (50,9%).